

Jernej Brelih Zemljič in Igor Šega

Na nedavnem zimskem izobraževanju Sindikata komunale, varovanja in poslovanja z nepremičninami Slovenije (SKVNS) v Kranjski Gori sta se predstavila tudi predsednik in sindikalni zaupnik novega podjetniškega sindikata SKVNS v Komunalni Ribnica, Jernej Brelih Zemljič in Igor Šega.

» Sindikalni zaupnik Igor Šega (na sliki levo) in predsednik Jernej Brelih Zemljič (na sliki desno) poudarjata, da je sindikalna borba tek na dolge proge. Foto M. P.

Kako je prišlo do ustanovitve sindikata v Komunalni Ribnica?

Jernej: Komunala Ribnica je občinsko podjetje, občina Ribnica je 70-odstotni lastnik, so ustanoviteljice pa so še občine Loški Potok in Sodražica. Izvajamo javno službo, urejanje cest, odvajanje in čiščenje odpadnih voda, pogrebno dejavnost in še kaj bi se našlo. Idejo za ustanovitev sindikata smo imeli že kar nekaj časa, odkar je leta 2012 prejšnji sindikat prenehal delovati. Takrat je bilo naše podjetje bistveno manjše, zaposlovalo je kakšnih 20 ljudi, sedanji direktor pa je takrat nastopil svoj prvi mandat. Do danes je podjetje precej zraslo, trenutno imamo okoli 50 zaposlenih, razširila se je dejavnost in iz leta v leto je prihajalo do več nesoglasij. Vodstvo ni sledilo rasti podjetja, ni se prilagodilo povečevanju obsega dela, predvsem je zaostajala rast plač, ki so trenutno slabše, kot so bile leta in leta nazaj.

Igor: Delavci smo bili splošno nezadovoljni z vodstvom, nismo več čutili takšne pripadnosti podjetju. Pred ustanovitvijo podjetniškega sindikata SKVNS sta bila še dva druga neuspešna poskusa, maja 2024 pa smo šli nato v akcijo tretjič, kontaktirali z matičnim sindikatom v Ljubljani in podjetniškega ustanovili praktično čez noč. Zaenkrat imamo 20 članov od 50 zaposlenih, kar je solidna številka.

Kaj so glavni izzivi, s katerimi se soočate pri sindikalnem delu?

Igor: Dela je veliko, ogromno vprašanj je odprtih in po našem mnenju se zadeve premikajo prepočasno. Želja je, da bi čim hitreje prišlo do nekih sprememb. Če izpostavim zgolj plačilne liste. Prej smo jih dobili in nihče v podjetju ni znal razložiti, zakaj so določene postavke obračunane tako, kot so, kaj je plačano po zakonu in kaj ni, čisto osnovne stvari.

Jernej: Prej delavec ob zaposlitvi ni bil seznanjen z nobenimi splošnimi pravnimi akti, niti s sistemizacijo dela, niti z oceno tveganja. Nekateri do ustanovitve sindikata sploh niso vedeli, da ta obstaja in čemu je namenjena. Pa poklicno zavarovanje ni bilo urejeno in še bi lahko našteval. Mene je pri tem najbolj zmotil odnos vodstva, delali so se neumne in slepe.

Igor: Stvari so se v zadnjega pol leta precej spremenile, v bistvu že od prvega obiska

Majde Marolt, predsednice SKVNS, in **Tanje Krstove**, območne sekretarke SKVNS, naprej. Kljub temu, da se vodstvo še vedno izmika sestankom in včasih potrebujemo cel mesec, da se sestanemo. Pravico do odklopa smo uredili v podjetniški kolektivni pogodbi, ki je do zdaj nismo imeli. Vendar ta pogodba zaenkrat ureja samo to pravico, ne pa dodatkov in drugih pravic, ki si jih tudi želimo urediti.

Jernej: Posebej si prizadevamo za izboljšanje pogojev dela smetarjev, saj so imeli ti do nedavnega vsi doplačilo do minimalne plače. Naš cilj je, da bi vsi delavci in delavke dobili dodatek na pogoje dela, vremenske razmere in te dodatke izključili iz osnovne plače. V kolektivni pogodbi pa želimo opredeliti in zapisati še metodologijo obračunavanja dodatkov, določanja dežurstev, različne pravilnike itn. Dela je ogromno.

Kako pa je z vključevanjem mladih v podjetje in v sindikalno delovanje?

Jernej: Kar nekaj naših članov se je v Komunalni Ribnica zaposlilo pred kratkim, eden takih je tudi vodja splošne službe **Luka Ilc**, ki je prav tako sindikalni zaupnik in obenem tudi član izvršnega odbora sindikata. Sicer pa mladi prihajajo v sklopu dijaške ali študentske prakse.

Igor: Opažam, da je pri sedanjih generacijah mladih delovnih navad malo ali nič. Ne samo, da jim moraš postopek praktično pokazati, večinoma moraš biti zraven in jih nadzirati. Študenti sicer prihajajo in odhajajo, redkokdo od mladih ostane. Tudi zato, ker plače niso najbolj stimulativne.

Kako pridobiti novo članstvo in prepričati ljudi, da so sindikati danes še aktualni?

Igor: Največ pokaže delo in prizadevnost. V splošnem delavci ne poznajo svojih pravic, mnogim se zdi nesmiselno plačevati članarino, ker imajo slabe izkušnje od prej. Nekateri si mislijo, kaj bom plačeval, če bodo dosežene spremembe veljale tudi zame. Na mnoge delavce pritiskajo v upravi in si ne upajo pridružiti. A se s časom pokaže, da člani spoznajo več svojih pravic kot tisti, ki to še niso.

Jernej: Sindikalno delo je dvorezen meč. Na eni strani je članstvo naša boniteta, ker smo reprezentativni in to kaže neko našo moč,

predvsem pri pogajanjih. Po drugi strani pa se borimo za koristi, ki jih na koncu uživajo vsi zaposleni. A vseeno mislim, da so sindikati nujni v borbi za delavske pravice. Kapital namreč postaja vedno močnejši, delavske pravice pa so vedno bolj v ozadju. V obdobju, ko izgubljam pravice, je boj zanje tako pomemben kot še nikoli.

Igor: Veliko organov, ki bi morali nadzorovati kršitve delavskih pravic in kršitelje, preprosto ne deluje in tukaj je vloga sindikatov kot nekakšnih nadzornikov zelo pomembna. Če bi vsak opravljal svoje delo, kot ga mora, med drugimi tudi inšpektorji, sindikati sploh ne bi bili potrebni.

Jernej: Trenutno k nam prihaja vse več tujih delavcev, z drugačno kulturo, navadami, vrednotami. Veliko jih ne ve, kaj so človekove, kaj šele delavske pravice, zaradi česar lahko prihaja do napetosti. In tu moramo biti sindikati še bolj aktivni: izobraževati, pojasnjevati, povezovati vse skupine delavcev, da ne izgubimo tistih osnovnih pravic.

Kakšen mora biti po vašem mnenju pravi obraz sindikata?

Jernej: Moraš znati vzpostaviti kulturne dialog z delodajalcem, ga ohranjati, pritisk na delodajalca izvajati postopoma in s tem ne ustvariti konflikta, saj jo lahko še slabše odneseš. Včasih sila naredi več škode kot koristi, sindikalna borba je tek na dolge proge, ki terja neki čas. Tako da moraš biti vztrajen, ne smeš se umakniti in ne smeš odnehati.

Igor: Pa mora ti biti mar za druge ljudi, ne samo zase. Sindikalizem ti mora dajati neko energijo. Pa moraš znati poslušati in glavo imeti za razmišljanje, ne za frizerja (smeh).

Miha Poredoš